

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויחי תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:46	17:15	* 16:23	
17:41	17:11	16:19	ת"א
17:41	17:10	16:19	חיפה
17:46	17:15	16:23	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:03

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"





להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com



דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455



בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il



המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793



יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים



תוכן עניינים

פרשת ויחי תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית



1 שמירה על העוצמה הרוחנית

פניני אור החיים הקדוש:

6 דרגתם של ישראל

פרשה למעשה:

10 פניו של יוסף העידו על טהרתו

11 תפילה בדמעות בהדלקת הנרות

12 אם יש תורה - יש הכל

13 כל פעולותיו של הצדיק נעשות בחכמה רבה

15 הברכה שכל ילדי ישראל מתברכים בה

16 הברכה הגדולה ביותר

19 יששכר זבולון גם יחד

20 מטבח חדש מן השמיים

דברי זיכרון:

23 חיי הנצח



שמירה על העוצמה הרוחנית

פרשת ויחי נקראת פרשה סתומה. היא מחוברת לפרשה הקודמת, בלי רווח. רש"י מביא על כך את דרשת חז"ל: "למה פרשה זו סתומה? כיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם, וליבם של ישראל מצרת השעבוד, שהתחילו לשעבדם".

ולכאורה קשה, הרי רש"י (שמות ו, טז) מביא, שכל זמן שאחד השבטים היה קיים לא התחיל השעבוד?

התשובה לכך היא: השעבוד הגופני אכן לא התחיל כל עוד

אחד מן השבטים היה קיים, ומכל מקום, עם פטירת יעקב החל השעבוד הרוחני! כל זמן שיעקב אבינו היה חי, אף יהודי לא התפתה ללכת לקהיר או לאלכסנדריה כדי לטעום מטעמה של התרבות המצרית. כל היהודים ישבו אך ורק בארץ גושן, מובדלים

ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים (בראשית מז, כט).

בבקשתו זו של יעקב אבינו, טמון רמז גדול המהווה יסוד לכל קיומו של עם ישראל!

הבקשה הזו אינה מתייחסת רק לקבורה הגשמית, אלא גם לקבורה

הרוחנית, ולא רק על מצרים אלא על כל מקום בו ישראל מצויים בין הגויים.

"ויקברו ימי ישראל למות" (שם), יעקב אבינו מפחד שרוחו - רוח ישראל סבא - לא תמות

ותיקבר במצרים! שהתורה, ההלכות והמנהגים אותם לימד את בניו, לא יקברו בטומאת מצרים. בני ישראל עלולים, חלילה, להתערב בתוך התרבות המצרית ולאבד את הקדושה והטהרה, ולקבור את רוחו של ישראל סבא.

"כל עוד שמרו ישראל

על ייחודיותם, אף

אחד לא חשב לפגוע

בהם לרעה"

התרבות שלהם, "פֶּן יִרְבֶּה" (שמות א, י), ואז החליטו: "הִבֵּה נִתְחַכְמָה לִּי" (שם). כל עוד שמרו ישראל על ייחודיותם, "הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכֵּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשְׁבֵּ" (במדבר כג, ט), אף אחד לא חשב לפגוע בהם לרעה. ברגע שהחליטו להתערב בגויים, וללמוד את מנהגיהם ותרבותם - החלו הרדיפות נגדם.

מכל זה חשש יעקב אבינו, ומשום כך ביקש מיוסף "אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם" (בראשית מז, כט). כלל ישראל נתונים בידך וכפופים לך. אנא, עשה כל שביכולתך ותזהיר אותם לשמור על ייחודיותם, תורתם וקדושתם, לבל יתערבו בין המצרים המתועבים ובכך יקברו את רוחי. רק כך אוכל למות במנוחה.

והוא מוסיף ומבקש (שם, לא): "הֲשִׁבְעָה לִּי" על כך. השבועה מחייבת לקיים את ההבטחה במשנה תוקף, ביתר שאת וביתר עז, ומשום כך "נשבעים על המצוות", וכמו שאמר דוד המלך (תהלים קיט, קו): "נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיָמָה לְשִׁמּוֹר מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה".

בקשה זו של יעקב תקפה לדורות, היא סוד קיומו של העם היהודי!

ומופרשים מן המצרים, מתרבותם ומתועבותיהם.

חז"ל אומרים, שכל עוד היה יעקב בחיים, במשך שבע עשרה השנים שהיה במצרים, הוא זכה לראות שמאותם שבעים נפש שירדו למצרים יצאו שישים ריבוא נפשות, כולם כשרים ויראי שמים בתכלית הדקדוק, ורוחו - רוח יעקב - מפעמת בקרבם במלוא העוצמה. איש לא נעדר.

עם פטירתו, החלו היהודים לצאת החוצה. "וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם" (שמות א, י) - לא רק ארץ גושן, כל ארץ מצרים! לאט לאט הם החלו להתערב בַּמִּצְרַיִם, לסחור אִתָּם, לחקות את מעשיהם, וכתוצאה מכך לרדת ביראת שמים ולהתדרדר מבחינה רוחנית. רבותינו (תנחומא פרשת שמות ו) אומרים על כך דברים נוראים: "וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם - שנתמלאו בתי תרטיאות ובתי קרקסאות מהם".

המצרים לא יכלו לקנות כרטיסים להצגות בתיאטרון שלהם. כל הכרטיסים אזלו. היהודים רכשו את כל הכרטיסים מראש. המצרים החלו לחשוש מהמצב החדש שנוצר, מהיהודים המשתלטים על אֶתְרֵי

על ידי כך מובטחת לו ההמשכיות. בני
בנים הרי הם כבנים (יבמות סב ע"ב), וברא
כרעא דאבוה (עירובין ע ע"ב).
וכשהמשכיות זו קיימת - יעקב אבינו
לא מת. הוא נמצא בעולם העליון אבל
נשמתו ממשיכה לחיות גם כאן,
בעולם הזה.

פעם אחת הגיעו אל הגאון רבי חיים
עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, רַבֵּה של וילנא,
משלחת של אנשים והביעו בפניו את
רצונם לערוך יום זיכרון, הנצחה,
לקראת יום כ' בטבת, יום פטירתו של
הרמב"ם. אותם אנשים היו "דתיים
לייט", בקושי באים בשבת לבית
הכנסת.

נענה הרב ואמר להם: "לדעת, יש
לעשות זיכרון רק למי שהוא שכוח.
הרמב"ם לא זקוק ליום זיכרון. בכל
ימות השנה, כשנכנסים לבית המדרש,
שומעים את הלומדים מתפללים
בדברי הרמב"ם. כל ראש ישיבה

בכל הדורות חיו היהודים בין גויים.
יעקב מבקש מהם לבל יקברו את רוחו
- רוח ישראל סבא - בארץ מגוריהם,
אלא ישמרו על העוצמה הרוחנית
שנטע בהם.

אם ינסו לשכנע אתכם: מדוע יש צורך
להקים בית ספר או תלמוד תורה?
מדוע אי אפשר להסתפק בבתי הספר
הקיימים? אל תשעו לדבריהם!
תעמדו בתוקף על חינוך צרוף וטהור,
על טהרת הקודש, וברוח ישראל
סבא. כל התפשרות בנושא זה מהווה
עבירה על השבועה שהשביע יעקב
אבינו: "אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם".

יעקב אבינו לא מת. "מקיש הוא
לזרעו, מה זרעו בחיים - אף הוא
בחיים" (תענית ה ע"ב).

יעקב אבינו חינוך והדריך את בניו
הקדושים להמשיך ולצעוד באותה
הדרך, בדיוק כפי שהתווה בפניהם.

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
ספיר בת גבריאלה

המצריות, על ידי התערבותם של בני ישראל בגויים. והוא פונה בעיקר ליוסף שיתן ליבו לעניין זה, משום שמי כמוהו כיוסף עָרַב לשמירה על כך, שהרי רק למענו יעקב ירד למצרים.

יעקב יכול היה בהחלט להישאר בארץ כנען, כשבניו סובבים אותו ולומדים מתורתו, ולא היה לו כל צורך להיחשף לטומאת מצרים. אולם כיון שדאג ליוסף ורצה לעמוד לצידו במצרים, בחר יעקב לרדת, הוא ובניו, מצרימה.



המגיד מדובנא זצ"ל מביא משל נפלא: באחת העיירות היהודיות היה גר מלשין שהפיל את חיתתו על כל תושבי העיר. הוא היה מוציא את דיבתם רעה באוזני המושל, וזה היה קונס אותם בקנסות כבדים, ולעתים אף מושיב אותם בבית הסוהר. בתמורה לכך נהנה המלשין מהטבות מפליגות שהוענקו לו על ידי המושל. היהודים השתדלו להתרחק ממנו כמטחווי קשת, ולא דיברו איתו, ולא לידו, אף מילה. כתוצאה מכך הוא הפסיק לספק למושל את ה"סחורה".

מתחיל את שיעורו: הרמב"ם בהלכות כך וכך, בפרק זה וזה, הלכה זו וזו כתב... הכסף משנה מסביר אותו כך, והלחם משנה מקשה עליו קושיה עצומה ממקום אחר וכו'. הרמב"ם אינו זקוק להנצחות וימי זיכרון. הוא חי איתנו. אם ברצונכם בהנצחות, עשו אותן לכל אותם אלו הדומים לכם, שנשכחו לגמרי מן הלב".

"וַיְחִי יַעֲקֹב" - יעקב ממשיך לחיות על ידי שזרעו ממשיך את דרכו. וזו היתה עומק בקשתו "אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם".

ובאמת הדברים מוכרחים. קשה מאוד לפרש שבקשתו היתה לקבורה הגשמית. רש"י מפרש: "אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם - סופה להיות עפרה כנים". ולכאורה הדברים דורשים ביאור. איך יכולים כנים להגיע לגופו של יעקב? דמות דיוקנו נמצאת על כיסא הכבוד. מלאכי אלוקים נושאים אותו. הוא חי! והוא צריך לפחד מכנים!?

על כורחך שכוונתו לא היתה לגופו אלא לרוחו, להנהגתו, לדרכו. הוא אינו חפץ שכל אלו ייקברו בתוך

לו: "להכריח מי מהם להשכיר לך דירה - אינני יכול! אולם ביכולתי לתת לך רישיון בנייה מיידי, לבנות לך בית בכל מקום הפקר שתמצא".

לאחר מאמצים מרובים הצליח המלשין למצוא שטח שלא היה בבעלותו של אף אחד, והחל לבנות עליו בית מפואר, ארמון מלכים. המושל העמיד לרשותו מספר פועלים בלתי מוגבל, שעשו את מלאכתם במהירות עצומה, ותוך פרק זמן קצר עמד הבניין על תילו.

הדבר היחיד שהפריע לו היה, שכל יהודי עובר ושב, שהסתכל על מלאכת הבנייה היה מגחך ושוחק. אלא שכל אימת שניסה לשאול מישהו לסיבת הצחוק, היה הלה ממלא פיו בשתיקה ובורח מן המקום.

סוף כל סוף הצליח למצוא יהודי שנאות להסביר לו מדוע כל היהודים צוחקים: "בנית את ביתך על גוש גדול

בצר לו, פנה המלשין למושל והתייעץ עימו מה ניתן לעשות. נענה המושל ואמר לו: "לומר ליהודים לפתוח את הפה לידך - אינני יכול. לכן, לדעתי עליך לעבור לעיר אחרת, שגם בה גרים יהודים, והם לא מכירים אותך, ותעבוד עם המושל של העיר ההיא. גם הוא זקוק לסחורה שלך. אני והוא - חד".

המושל צייד אותו במכתב המלצה חם למושל השני: "אני שולח לך יהודי נתעב, מלשין שאין כדוגמתו. תוכל לקבל ממנו סחורה טרייה ועדכנית, אנא! דאג לקבלו בסבר פנים יפות".

אולם, דִּבֵּר מְעַבְרוֹ נודע ליהודים שבעירו, והם מיהרו להזהיר את היהודים שבעיר השנייה מפניו. כשהמלשין הגיע לעיר השנייה אף לא אחד הסכים להשכיר לו דירה למגורים.

בצר לו, פנה למושל השני, וזה אמר



והנמשל נוקב: יבוא אדם, לאחר מאה ועשרים שנות עמל, לעולם האמת, ושם יגלה שכל עמלו היה לריק. כל חייו הוא בנה ארמונות על הקרח.

רק מי שחי ברוח ישראל סבא, ומחנך את בניו להמשיך ללכת באותה הדרך, הוא אשר בונה את ביתו הנצחי על יסודות אמתיים ואיתנים.

של קרח, נהר שקפא בימות החורף המושלגים. בעוד שלושה חודשים, עם הפשרת הקרח, ירד כל הבית הזה לתהום".

הלה החל לתלוש את שערות ראשו: "כל כספי, שהרווחתי כל חי מן המלשינות, ירד לטמיון. כל מאַמְצִי ועַמְלִי היו להבל ולריק".



פניני אור החיים הקדוש

דרגתם של ישראל

"לא יקרא שְׁמֶךָ עוד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ". אולם למרות שינוי שמו ל'ישראל', השם 'יעקב' לא נעקר לגמרי ואפשר לקרוא לו בשני השמות, פעם כך ופעם כך.

מתי הוא נקרא 'ישראל' ומתי 'יעקב'? מבאר ה"אור החיים" הקדוש: 'ישראל' הוא השם המרומם שלו, הרומז על שררה וגדולה - "כִּי שְׁרִיטָתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל" (לב, כט), ו'יעקב' הוא השם הנחות - לשון עַקֵּב.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִישֵׁי שָׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמָאתַיִם שָׁנָה (בראשית מז, כח).

כותב אור החיים הקדוש:

"טעם קריאת שמו יעקב אחר אשר אמר אליו ה' (בראשית לה י) לא יקרא וגו'. לא יעקב יאמר עוד שמך וכו' אלא שיש לנו לחקור זאת במה יבחר ה' לזמנים יקרא לו יעקב ולזמנים ישראל וגו'".

הקב"ה ציוה את יעקב אבינו (שם לה, י):

יתירה אשר מקורה ממקום עליון, על כן השבת היא יום של מנוחה ושמחה ועונג, ומצווים להרחיק כל יגון וכעס. והנה כאשר מסתלקת השבת - יחד עימה מסתלקת הנשמה היתרה, ושוב יש מקום ליגון ועיצבון נפש, וכמו שדרשו חז"ל (ביצה טז ע"א): "נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם בערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר 'שבת וינפש' - כיון ששבת וי אבדה נפש".

מעין זה יש לפרש את בחינתו של יעקב אבינו עליו השלום. יעקב אבינו היה בחינת שבת, כל ימיו קודש לה', קודש קודשים, בלי שמץ של חולין. על כן זכה שהיתה בו נשמה עליונה, כנשמה היתרה שבשבת, ואז הוא בבחינת 'ישראל'. כל זמן שהיא שוכנת בו, אין מקום ליגון ועיצבון הנפש, כי יגון ועצב הוא ההיפך משלימות הקדושה והשמחה. וכאשר היה בו שמץ של יגון ועצב, מיד יצאה ממנו אותה נשמה עליונה, מעין יציאת נשמה יתירה של שבת. וכאשר יצאה ממנו הנשמה העליונה, באותה עת לא נקרא שמו 'ישראל' אלא 'יעקב'.

כאשר עם ישראל הולכים בדרך ה' ועושים רצונו של מקום - קרויים 'ישראל', וכאשר הם בדרגה נחותה - קרויים 'יעקב'.

מקשה על כך ה"אור החיים" הקדוש: דבר זה שייך בעם ישראל, שמדרגתם משתנית, פעמים הם בדרגה גבוהה ופעמים יורדים ממדרגתם. אבל כיצד נפרש זאת לגבי יעקב אבינו עצמו, שפעם נקרא 'יעקב' ופעם נקרא 'ישראל'? הרי לא ייתכן לומר שהוא ייקרא בשמו לפי מדרגתו, שהלא כל ימיו היה בדרגה נשגבה ושלימה, וכלשונו: "כי ישר פעלו בתמידות"!

וביאר, כי השם 'ישראל' הוא בחינה של קדושה עליונה, והדבר המאפיין דרגה נשגבה זו היא שלימות של אושר ושמחה ומנוחת הנפש, ומאידך - העדר דאגה ועיצבון הנפש. מתי אדם עצב? כאשר משהו חסר לנשמה, אבל כאשר האדם דבק בשלימות בשכינה הקדושה, לא שייך בו כלל מושג של עצב.

צא וראה, ביום שבת יש לאדם נשמה

וליה בשורתא שמתה אמו". וזהו שאומר שם הכתוב: "ויברך אותו" - "ברכת אבלים ברכו" - הקב"ה בא לנחמו על מות אמו.

וכיון שהיתה שם בחינה של צער, אין מקום לנשמה עליונה, שהיא היפך הצער והיגון. על כן אמר לו הקב"ה: "שמך יעקב", דהיינו, כעת שמך הוא 'יעקב' בדווקא, כי באותה עת היה שרוי באבלות על אמו.

ולפי זה יבואר פשר הדבר, שלמרות שה' מוסיף ומצווהו "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך", מכל מקום באותה פרשה הקב"ה בעצמו קוראו בשמו 'יעקב'.

הנה, בהמשך הפרק, בזמן מיתת רחל, נקרא שמו 'יעקב' - "ויצב יעקב מצבה על קבורתה" (לה, ט). אך לאחר ששלמו ימי האבל, קרא ה' את שמו 'ישראל' - "ויסע ישראל ויט אלה מהלאה למגדל עדר. ויהי בשפן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את פלגה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר" (שם, כא-כב).

ואם תתמה, אם כן למה חותם הפסוק

וכיצד היה יעקב משיב את הנשמה העליונה שבו? באותו אופן שהאדם מחזיר את הנשמה היתרה של השבת: על ידי שמכין עצמו אל השבת הבאה ונכנס אליה בקדושה ובטהרה ושרוי כל השבת בפסגות רוחניות עליונות ובשמחה בלי שמץ של חולין. כך היה יעקב משיב את הנשמה העליונה והיא שבה ושורה בו כבראשונה.



ואכן, כל המקומות בתורה שמוזכר בהם שמו 'יעקב' ולא 'ישראל', בְּדוּק ותמצא שהיתה שם איזושהי בחינה של עצב ויגון.

המקרה הראשון שבו צווה ה' את יעקב "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך", הוא גם דוגמא טובה ליסוד הזה. הפסוק פותח: "ויאמר לו אלקים שמך יעקב" (בראשית לה, י). מה פשר ההקדמה הזו, וכי איננו יודעים כי זהו שמו?

אלא, שבפסוקים שלפני כן נאמר: "ותמת דברה מינקת רבקה" (שם, ח), ואמרו חז"ל (בראשית רבה פא, ה): "עד שהוא משמר אבלה של דבורה באה

שלִימָה, ואז נקרא בשמו 'ישראל'.
 וכגון מה שנאמר (בראשית לז, א):
 "וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו".

ולאחר שנמכר יוסף, מובן מדוע נקרא שמו 'יעקב', שהרי היה שרוי ביגון ואבלות. אומנם שלוש פעמים נקרא אז בשם 'ישראל' - "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לְמָה הִרְעַתְתָּם לִי" (שם מג, ו), "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיו" (שם ח), "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם" (שם יא). וטעם הדבר, כי כשראה יעקב שלא חשו לצער, דיבר אליהם דרך שררה, ובכך רמז כי לא ימחל להם, שהרי הוא אביהם ועליהם לקבל את דבריו.

ולאחר שהתבשר על יוסף - "וַיַּתְחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" (שם מה, כז), נחזה עליו רוח ה', ומאז שב להיקרא 'ישראל'. עד שנתבשר על גלות בניו ואז שב הצער, וכל זמן היותו במצרים חזר להיקרא 'יעקב'. אך גם אז היה זמן מיוחד שנקרא 'ישראל' - כאשר נגלה אליו יוסף.

והנה כשקרבו ימיו למות, שוב נקרא שמו 'ישראל' - "וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת" (שם מז, כט), "וַיִּשְׁתַּחֲוֶי יִשְׂרָאֵל"

"ויהיו בני יעקב שנים עשר" ולא 'בני ישראל'?

אך אין זו קושייה. באותה עת קרה המעשה של ראובן, כפי שמסופר באותו פסוק. וכשהבנים במדרגה פחותה מצד מעשיהם, אף שהאב עצמו ייקרא בשם 'ישראל', הם ייקראו 'בני יעקב'.

ומדוע בהמשך הפרק (פסוק כז) נקרא בשמו "יעקב" - "וַיִּבֵּא יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק אָבִיו"?

אומר ה"אור החיים" הקדוש, כי השם 'ישראל' מורה על שררה וגדולה, וכיון שיעקב בא לפני יצחק אביו לא נהג בו הכתוב שררה וגדולה ולכן קראו 'יעקב'. וכן מצינו במדרש תהלים (קטז, ו) שאמר: "אלמלא היה אברהם קיים היאך היה יצחק מנהיג שררה, וכן יעקב" וכו'.

בפרשת וישב, בדרך כלל נקרא שמו 'יעקב'. בזה בא הכתוב להודיענו, כי כל זמן שהיה יעקב בארץ כנען - היה שרוי ביגון ואנחה. אמנם היו זמנים מיוחדים שבהם היתה שמחתו

(שם, לא). וטעם הדבר, לפי שבעת מיתתו של אדם מתעלה הנפש. ומסיים ה"אור החיים" הקדוש את דבריו הנפלאים: "וכלך לדרך זה להשכיל בכל מקום אשר יקרא לו שם הוא שמו לסיבה אשר תשכיל שמה".



פרשה למעשה

פניו של יוסף העידו על טהרתו

על האר"י ז"ל, קודש הקודשים, מסופר שהיה מסתכל על האדם ורואה בבהירות האם עבר עבירה, ואיזו. יכול היה להוכיח את תלמידיו על מעשים דקים ונסתרים, וכששאלוהו מנין יודע הוא שעשו כך וכך, השיב להם כי פניהם מעידות בהם.

כשאדם נכשל בדבר עבירה, עליו לדעת כי עד שלא יתקן, העוון חקוק לו במצחו ורושמו לא סר ממנו. לו היו לנו בדורנו צדיקים כבדורות ראשונים - יכולים היו אף לראות את העבירה על פניו.

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף רְאֵה פְּנֵיךָ לֹא פָלְאִתִּי (בראשית מה, יא).

נאמר בפסוק (קהלת ח, א): "חִכְמַת אָדָם תִּגְאֵר פָּנָיו", אך העבירה סוככת על פניו של אדם ומטילה בהם את רושמה.

חששו של יעקב לא היה רק שמא לא יראה את פני יוסף בנו, אלא בעיקר חשש יעקב שיוסף יטמא את עצמו בארץ מצרים, ולא יוכל לראות את אור פניו וטוהרן. וכעת, כשנפגש עימו, נוכח לדעת ממראה פניו, שנותר בצדקותו ולא הושפע מטומאת מצרים.



תפילה בדמעות בהדלקת הנרות

בְּנֹאדָךְ הֲלֹא בְּסִפְרְתָךְ (תהלים נו ט), ומבאר רש"י: "שים דמעותי בנאד שלך ותהא שמורה לפניך. הלא בְּסִפְרְתָךְ, במנינך תתננה למנותה עם שאר צרותי".

הקב"ה שומר את הדמעות והבכיות של אותה אישה, ולפתע אנו רואים את נכדיה הולכים בדרך התורה והמצוות ונהפכים לגאוני עולם ומוזרי הוראה בישראל, אף על פי שאביהם רחוק משמירת התורה. וכל זאת מחמת שהקב"ה שמע ושמר את התפילות שהתפללה הסבתא, ופרע לה אותן בכך שנכדיה או ניניה מתקרבים לאביהם שבשמים וממשיכים בדרך התורה והיראה.

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף רְאֵה פְּנֵיךָ לֹא פָלַתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי אֱלֹקִים גַּם אֶת יַרְעֵךָ (בראשית מח, יא).

כמה תפילות וכמה בכיות בכה יעקב אבינו על בנו יוסף, ולבסוף תפילתו התקבלה והוא זכה לראות גם את יוסף וגם את בניו.

לפעמים אמא מתפללת בדמעות על ילדיה בהדלקת נרות בערב שבת, ונכנסת לשבת תוך כדי בכיות על בניה שילכו בדרך התורה והמצוות. עלינו לדעת, כי גם אם עדיין רואים שבניה אינם הולכים בדרך התורה והמצוות, תפילות אלו לא נשכחו ולא נעלמו.

דוד המלך אומר: "אֶתֶּה שְׂמִימָה דְמָעוֹתַי

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
אילנית בת זהבה

אם יש תורה - יש הכל

יצחק אבינו דבק במידת העבודה [קורבנות], עד כדי כך שהיה מוכן להעלות את עצמו על גבי המזבח לקורבן עולה. גם עבודת התפילה שלו היתה בדבקות מוחלטת בהשי"ת, שנאמר: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה".

יעקב אבינו דבק בלימוד התורה הקדושה והיה "אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶהְלִים" (לעיל כה, כז). למד ברציפות ארבע עשרה שנה בבית מדרשם של נִשְׁם ועבר, בלי לישון בלילה על מיטה! היה חבל לו על כל רגע של לימוד!

בהקדמת שמו לשם אבותיו, בא יעקב אבינו ללמדנו, כי המידה שאליה צריך לשים לב יותר מכל המידות האחרות היא תורה!

אם יש תורה - יש הכל! גם עבודה וגם גמילות חסדים. ואם, חלילה, אין תורה

וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְנִשְׁם אֲבֹתָי אֲבָרָהּם וַיִּצְחָק (בראשית מה, טז).

לכאורה תמוה, איך הקדים יעקב את עצמו לפני אבותיו, "שְׁמֵי וְנִשְׁם אֲבֹתָי"? הדבר נשמע, חלילה, כזלזול בכבודם של אברהם ויצחק!

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל אמר על כך ביאור נפלא:

לכל אחד משלושת האבות היתה מידה מיוחדת שהיה דבק בה במיוחד. אברהם אבינו דבק במידת החסד, וכמאמר הכתוב (מיכה ז, ט): "חֶסֶד לְאַבְרָהָם". היה יושב בפתח האוהל, ביום השלישי למילתו, ומחפש אורחים. ביתו היה פתוח מארבע רוחות כדי שאורחיו לא יצטרכו להסתובב כדי למצוא את הפתח.



ישראל - הוא יסתפק בנתינה של עשרה שקלים.

כדי לדעת למי לתת, כמה לתת ואיך לתת - צריך תורה!

כמו כן, כדי לדעת מתי להתפלל, איך להתפלל ועל מה להתפלל - צריך תורה!

כדי שיתקיים "וְיָשֵׁם אֶבְרָתִי" כהלכתו, יש צורך ב"שְׁמִי" תחילה.

- גם המידות האחרות פגומות, משום שבלי תורה אדם לא יקיים אותן כהלכתן.

אדם יכול להיות בעל חסד גדול, ולהזמין את חברו לארוחה מפוארת במסעדה יוקרתית, במחיר של אלף ש"ח. גם זה, ללא ספק, חסד. אבל כשיבואו אליו בבקשה לתמוך בתלמיד חכם שיושב ועוסק בתורה, אשר עדיו להפיץ את אור התורה בעם

כל פעולותיו של הצדיק נעשות בחכמה רבה

פעולה, גם אם לא מבינים מדוע הוא עושה זאת - עלינו להאמין שכל פעולותיו נעשות בחכמה!

ומדוע באמת הניח יעקב את ידו הימנית על ראש אפרים?

עד לירידתו של יעקב למצרים, מנשה ואפרים שימשו כעוזריו הבכירים של יוסף. שניהם היו חכמים וגיבורים.

היתה זו ללא ספק משרה מכובדת

יְדַעְתִּי בְּנֵי יַדְעֵתִי גַם הוּא יִהְיֶה לְעָם וְגַם הוּא יִגְדֹל וְאוֹלָם אָחִיו הַקָּטָן יִגְדֹל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא הַגּוֹיִם (בראשית מ, ט).

יוסף הציב את מנשה, הבכור, מול ידו הימנית של יעקב, ואת אפרים, הצעיר, מול ידו השמאלית. אולם יעקב "שָׁפַל אֶת יָדָיו". מפרש התרגום: "אחכימנון לידוהי".

"שָׁפַל" הוא מלשון "שָׁכַל", "הִשְׁפִּיל וְיָדַע אֹתִי" (ירמיהו ט, כג).

כאשר רואים צדיק עושה איזושהי

יָדָיו. וַיֵּרַע בְּעֵינָיו. ומשום כך: וַיִּתְמַךְ יָד אָבִיו לְהַסִּיר אֶתְּהָ מֵעַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה" (בראשית מח, יד). יוסף הצעיר, מנסה להסיר את ידו של אביו, הזקן, מראש אפרים ולעבירה לראש מנשה. בדרך הטבע בוודאי שאין בכוחו של יעקב להתנגד ליוסף.

אלא שיעקב אומר ליוסף: "יִדְעָתִי בְּנִי יִדְעָתִי", עשיתי את מה שעשיתי מתוך כוונה תחילה, ולכן אל תנסה להסיר אותה. גם אם תפעיל את כל הכוח שיש לך - לא תצליח להזיז את ידי! היד הזאת ניצחה מלאך! אצבע אחת ממנה גללה אבן שלא הצליחו רבים מן הרועים לגלול!

מנשה אכן יגדל, "שעתיד גדעון לצאת ממנו, שהקב"ה עושה נס על ידו" (רש"י), "וְאוֹלָם אֶחָיו הִקְטַן יִגְדַל מִמֶּנּוּ - שעתיד יהושע לצאת ממנו, שינחיל את הארץ וילמד תורה לישראל, וְזָרְעוּ יִהְיֶה מְלֵא הַגּוֹיִם - כל העולם יתמלא בצאת שמעו, כשיעמיד 'שִׁמְשׁ בְּגִבְעוֹן, וְיָרַח בְּעַמְקֵי אֵילָוִן" (יהושע י, יב).

ביותר. לאו מילתא זוטרתא היא להיות עוזרו האישי של השליט על כל הארץ, המשביר לכל עם הארץ, שאין מי שיכול לומר לו מה תעשה או מה תפעל! כל המצרים היו כורעים ומשתחוים לפניהם, כראוי לתפקידם הרם.

כשיעקב אבינו הגיע למצרים, אפרים היה מוכן לזוטר על כל הכבוד והתהילה הללו ולהצטרף לסבא קדישא כדי ללמוד תורה ביחד איתו. לא כן מנשה. הוא העדיף להישאר בתפקידו המדיני.

משום כך, הניח יעקב את יד ימינו על ראש אפרים, שכן אפרים בחר בתורה. התורה היא יד ימינו של יעקב - "מִיָּמֵינוּ אֵינֶה דָּת לָמוֹ" (דברים לג, ב).

הנחת יד הימין על ראש אפרים העניקה לו את הזכות להמשכות התורה בעם ישראל. "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע" (אבות א, א), ויהושע היה מזרעו של אפרים.

יוסף לא הבין מדוע יעקב שָׁפַל אֶת

הברכה שכל ילדי ישראל מתברכים בה

ואף מנשה - ראה את הכבוד וההעדפה שניתנו לאפרים הצעיר ממנו, ועם כל זאת לא עלתה קנאה בליבו.

איזו מלכות היא זו! לו היינו חיים כך - לא היה במחננו מקום לשום מחלוקת או מריבה!

יעקב אבינו שָׁפַל את ידיו בכוונה תחילה, כדי לבחון האם ישנן קנאה ותחרות בין האחים. משראה שהם מכבדים זה לזה, אמר: "בָּךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל!"

זאת הברכה שראוי לכל איש מישראל לברך את בניו: שלא תהיה ביניהם לא גאווה ולא קנאה, ואף אם קורה שאחד הבנים מצליח יותר - לא יתמרמר אחיו על הכבוד הנופל בחלקו, וגם הראשון לא יחשוב שהכל מגיע לו ו"אֲנִי וְאַפְסֵי עוֹד" (ישעיהו מז, ח), אלא ינהגו זה עם זה כאפרים וכמנשה.

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאֹמֹר בָּךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה (בראשית מז, ט).

בכל ליל שבת מברך האב את בניו בברכת "יִשְׁמַךְ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה" ומבקש שברכת יעקב אבינו תחול גם עליהם.

והנה יש תמיהה בדבר: כיצד הפכה ברכה זו, המקדימה את הצעיר לבכור - לברכה שכל ילדי ישראל מתברכים בה? אף אם נכונה היתה לשעתה, האם אין טעם לפגם בהיותה גם לדורות?

אלא, בשעה ששָׁפַל יעקב את ידיו ובירך את אפרים ביד ימין - שהיא החזקה והמובחרת, נשאר אפרים קטן בעיני עצמו, ולא גבה ליבו ולא רמו עיניו. לא נכנסו בו מחשבות של גדולה ותחושת עליונות כלפי אחיו, אני הראשון, אני המוביל!...

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
דוד בן רבקה

הברכה הגדולה ביותר

וכשנפטרה רצה להעביר את מיטת יעקב לאוהלה של אמו לאה, שהיא תהיה עקרת הבית ולא תירש שפחה את גבירתה.

אבל הוא טעה בכך שנכנס לענייני אביו. הוא אינו צריך ללמד את אביו, תפארת האבות, אשר דמות דיוקנו חקוקה תחת כסא הכבוד, איך צריך להתנהג. גם אם יש לו הערה, מחובתו לפנות אל אביו ולשואלו על כך, ולא לבוא בפזיזות ולעשות מעשים על דעת עצמו.

כעת מוכיח אותו אביו על כך ואומר, כי על אף שהיה אמור לקבל מלכות, כהונה ולוויה, הוא יענש. "אל תוֹתֵר" - לא תקבל שום חלק נותר על אחיך, אלא כמותם בדיוק.

הרי לנו ברכה...

ומיד קם ראובן, נישק ידי אביו ויצא. יעקב ממשיך לשמעון ולוי ומזמין גם אותם להיכנס. בואו ביחד, אתם ידידים וחברותא. "שְׁמְעוּן וְלִוִי אֲחִים". וכי לא ידענו שאחים הם? אלא כוונתו

הַקָּבְצוּ וְשָׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשָׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם (בראשית מט, ב).

יעקב אבינו קורא לבניו כדי לברכם לפני מותו. הוא מבקש מהם שישמעו את הדברים שיאמר ויכניסו אותם לאוזניהם.

ראשון נכנס ראובן, ויעקב אומר לו: "רְאוּבֵן בְּכָרִי אֲתָה פָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי" (שם, א) - "היא טיפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימיו" (רש"י שם). יעקב מעולם לא נפגם ותמיד היה קדוש וטהור.

"יֵתֵר שְׂאֵת וְיֵתֵר עֵז" (שם) - ממשיך יעקב. ראובן, אתה היית צריך לקבל כמה חלקים יותר מְאֻחֶיךָ מחמת בכורתך, אבל "פָּחִז פְּמִים אֶל תּוֹתֵר" (שם, ד) - לא תקבל חלק נותר. וכל זאת למה? "כִּי עָלִיתָ מִשְׁפְּבֵי אָבִיךָ אֶזְ חִלְלִיתָ יְצוּעֵי עֲלֶה" (שם) - אתה לקחת את מיטתי ושמת אותה באוהל לאה אמך.

ראובן בסך הכל דאג לאמו. כל זמן שרחל חיה היא היתה עקרת הבית,

יוסף ותמר, ומפחד ממה שיאמר על כך אביו. רואה אותו יעקב נסוג אחור ואומר לו: "יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אֶחְיֶיךָ" (שם, ח) - יהודה, אל תפחד. אתה הודית על האמת ואמרת "צִדְקָה מְפוֹנִי" (בראשית לח, כו), לכן אחיך יודו לך.

אבל גם הוא לא נמלט מלקבל 'מנה' על הראש... "מִטְּרַף בְּנֵי עֲלִיטָ" (שם מט, ט) - עוד מעט היה יוסף נטרף חלילה. בגלל המעשה שעשיתם נגרם שיוסף, שהיה צריך להוליד שנים עשר שבטים, יוליד רק שניים (סוטה לו ע"ב), ואתה, יהודה, גרמת לכך.

וגם יהודה מנשק ידי יעקב אביו ויוצא. הוא ממשיך בזבולון. "זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן" (שם, יג) - אתה מתעניין רק בכסף ורוצה כל הזמן להביא אוניות וסחורה.

מסכן זבולון ומסכנים כולם. הם טרחו לבוא כדי לקבל ברכה, ובמקומה מקבלים על הראש...

למה עושה להם יעקב דבר כזה? מפני מה הוא נפרד מהם במילים הללו?

לומר שהם מחוממים. "כְּלֵי חָמָס מִכְרֹתֵיהֶם" (שם, ה), עוד בהיותכם צעירים לימים, בגיל בר מצוה, הרגתם עיר שלמה.

למה לא באתם לשאול אותי על כך? למה לא התיעצתם? אין לכם סבלנות ורגיעה.

"כִּי בְאֶפֶס הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר" (שם, י) - אני יודע, שמעון, שאתה זרקת אבן על יוסף בהיותו בבור. כמעט ועיקרתם שור, כמעט הרגתם את יוסף הצדיק הנמשל לשור!

"אָרוּר אֶפֶס כִּי עָזוּ וְעָבְרְתֶם כִּי קִשְׁתֶּה אַחֲלֶקְם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיֹצֵם בְּיִשְׂרָאֵל" (שם, ז) - אסור שתהיו ביחד, אחלק אתכם בישראל.

שמעון ולוי שומעים את הברכה היפה, מנשקים ידי אביהם, מודים לו ויוצאים.

אחר כך בא תורו של יהודה. איפה יהודה? בוא, תיכנס בבקשה לחדר...

יהודה נכנס כשכל כולו רועד מפחד. הוא יודע על שני מעשים שעשה:

'תודה רבה, אבא, קיבלתי את הברכה הגדולה ביותר בעולם! גילת לי את סוד חייו! יש בי פזיזות ועלי לטפל בעניין הזה ולהיזהר שלא לתת למידה זו להוביל אותי!'

כך גם שמעון ולוי. הם הודו ליעקב על הסוד שגילה להם - שעליהם לאמץ לעצמם קצת מתינות.

וכן ביהודה. התוכחה שאומר לו יעקב היא מתנה שתלווה אותו כל חייו. הוא קיבל מאביו מלכות, ולכן עליו להיזהר ולהישמר, ולהיות מודע לאחריות מעשיו. מכירת יוסף כמעט הטריפה אותו לגמרי, כמעט נעשה מכך רשע גמור, אלמלא הצליח ברגע האחרון להתבונן בדמות דיוקנו של יעקב אביו ולכבוש את יצרו.

כל ברכה וברכה שנתן יעקב לבניו התמקדה בחולשה המסוימת שיש לכל אחד מבניו, ונתנה להם הכוונה ברורה לחיים. הם הכירו בערכה ובמעלתה והודו לו על כך ביותר.

הברכה הגדולה ביותר שיכול אדם להגיע אליה, היא להכיר את עצמו היטב, על מעלותיו ועל חסרונותיו. רק בדרך הזאת יוכל לעבוד על עצמו ולהגיע לשלמות.

מי שאינו מכיר את חסרונותיו ומשוכנע שהוא בסדר גמור ומה כבר עשה - אין לו שום סיכוי להתקדם בחייו!

לפעמים אומרים לאדם, בוא תחזור בתשובה, תכיר קצת את היהדות... והוא אומר: על מה אני צריך לחזור? האם גנבתי פעם? וכי רצחתי מישהו? מעולם לא עשיתי רע לאף אחד... אדם כזה לעולם לא יצליח להגיע לשלמות!

השבטים שיודעים זאת, מבינים כי הם קיבלו בברכת אביהם מתנה עצומה שתלווה אותם כל ימי חייהם. לפיכך, כאשר שומע ראובן מה אומר לו אביו הוא מנשק את ידו בהכנעה.

יששכר זבולון גם יחד

מי שלומד תורה במסירות נפש, מתקיימת בו ברכת שניהם: "שְׂמַח זְבוּלֹן", בלא שיצטרך לצאת, אלא "יששכר בְּאֵהָלָיךְ" - אתה תלמד, והפרנסה תבוא אליך.

זְבוּלֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׂכֵן... ויששכר חֲמוֹד גָּרָם (בראשית מט, יג-יד).

זבולון זוכה להצלחה רבה מאחר והוא מפרנס את יששכר, ובכך נותן לו אפשרות לשקוד על התורה. הפרנסה שמפרנס זבולון את יששכר צריכה להיות ברווח ולא בדוחק, בכבוד ולא בביזוי, בהיתר ולא באיסור.

הגמרא (כתובות סב ע"ב) מספרת על רבי חנינא בן חכינאי, שלאחר ימי חופתו הלך ללמוד תורה אצל רבי עקיבא, ושהה שם שתיים-עשרה שנה, ולא ידע כלל מה התרחש עם אשתו. כאשר שב לאחר כל אותן שנים ובא לביתו, היתה אשתו עסוקה בניפוי קמח. בעת שנשאה מבטה וראתה בפתאומיות ששב בעלה, לא עמד ליבה בשמחה, ופרחה נשמתה. התפלל עליה רבי חנינא בן חכינאי

עלינו לשאוף להגיע למעלה העליונה - להיות גם יששכר וגם זבולון, גם להגות בתורה יומם ולילה, וגם לתמוך בלומדי התורה. זו הזכות הגדולה והעצומה ביותר.

משה רבנו בירך את יששכר וזבולון לפני מותו (דברים לג, יח): "שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצִאתְךָ ויששכר בְּאֵהָלָיךְ".

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

אחר כך אנחנו מתפלאים איך הצליחו כל כך בלימוד התורה, איך הצליחו לכתוב את התלמוד, שכל חכמת העולם טמונה בו.

ראו, איזה ניתוק מהעולם היה בימיהם, כדי ללמוד את התורה הקדושה!

בלי בית, בלי אישה וילדים, ללא הורים, בלי שום דבר מסביב, רק לימוד התורה. עם מסירות ושקידה כזאת בתורה - מצליחים בעז"ה!

ואמר: ריבוננו של עולם, ענייה זו [שהסכימה לשבת בודדה וגלמודה במשך כל השנים הללו, כדי שבעלה יוכל לשבת וללמוד תורה] - זה שכרה?

שמע ה' את תפילתו, וקמה לתחייה. לא היה זה מוות קליני, ולא סתם עילפון, אלא מוות מוחלט. וזכתה שהשיבה הקב"ה ממוות לחיים.

מטבח חדש מן השמיים

לומדי תורה בעצמו, יכול לזכות במצוה זו של תמיכה בתלמידי חכמים בזכות מחשבה טובה וערנות.

מעשה היה באברך תלמיד חכם ומתמיד גדול, שהמטבח בביתו ידע ימים יפים יותר. הארונות היו שבורים ורצוצים, מכשירי החשמל עתיקים וחורקים והצנרת מלאה חלודה.

הוא ורעייתו הגיעו למסקנה שעליהם

זְבוּלָן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן... יִשְׁשָׁר חֲמוֹר
גָּרָם רִבֵּץ בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים (בראשית מט, יג-יד).

עם ישראל מתקיים בזכות יששכר הסובל עולה של תורה וממית עצמו באוהלה, וזבולון - הוא המאפשר לו להמשיך לשקוד על תלמודו בהסירו ממנו את עול העולם הזה.

לפעמים גם אדם שאינו יכול להחזיק

"אין לי מושג... ברגע שנקבל את הכסף מביטוח לאומי".

לאחר תקופה קצרה קיבל האברך טלפון מהמעצב: "הסקיצות מוכנות".

"הו, תודה רבה! הכסף עדיין אינו אצלי. אעביר לך תשלום על העיצוב ואעמוד איתך בקשר כאשר נוכל להתחיל בבנייה".

חלפו חודש ואחריו חודשיים ושלושה. התשלום עבור התכנון הועבר מזמן, אבל את הסקיצות איש לא ביקש, והמעצב לא שמע מן האברך דבר.

לאחר תקופה נוספת, פנה למעצב מיליונר גדול וביקש עיצוב פנים למטבח ענק. "יש לי כך וכך מטרז', ואני רוצה מטבח הכי חדיש, הכי נוח והכי משוכלל. הא לך תשלום מראש על העיצוב, והנה פנקס המחאות פתוח בשביל כל הרכישות. תזמין הכל מראש - כי בעוד חודש אני נוסע לחו"ל, ואז אני רוצה שיתחילו לעבוד".

המעצב החל מיד לעבוד, והצדיק את התשלום הנדיב שקיבל: הוא עבד

להתקין מטבח חדש, אולם לא היה להם שמץ של מושג מה עליהם לעשות לשם כך. לתכנן את הארונות, לבחור קרמיקות, לעשות סקר מחירים למכשירי חשמל... כל אלו היו רחוקים מעולמם.

"שמע נא", הציעו לו ידידיו. "יש יהודי נבון וירא שמים שלמד עיצוב פנים. גש אליו ובקש ממנו לעשות בשבילך את העבודה ולקחת אחריות מלאה על תכנון המטבח, העיצוב הבנייה והאבזור".

האברך קיבל את הצעתו, וקבע פגישה עם אותו מעצב פנים. בפגישה, הסביר האברך כי הוא הגיש תביעה מסוימת לביטוח לאומי, תביעה שאמורה לזכותו בסכום נכבד. "הבטחתי לאשתי שנקדיש חלק מהכסף למטבח חדש, נוח ומרווח. הסכום שאני רוצה להקציב למטרה זו הוא כך וכך. אנא, תכנן לי מטבח שיתאים לתקציב הזה, ועל העיצוב אשלם לך כמובן מראש".

"בחפץ לב", השיב המעצב. "מתי להערכתך תרצו להתחיל בשיפוץ?"

באמת ילך וישליך מאות אלפי שקלים
לאשפה?

לפתע נזכר: זה לא המטבח הראשון
שתכנן לאחרונה ושאינו הגיע לידי
מעשה. הוא הרים טלפון לאברך
ושאל מה קורה והאם התקדם משהו
אצלם.

"אל תשאל", נאנח האברך. "התביעה
נדחתה. לא קיבלתי כלום, וכמובן
שנאלצתי לוותר על החלום של מטבח
חדש".

"לא", אמר מעצב הפנים. "אינך צריך
לוותר. יש לך מטבח חדש, כולל מקרר,
תנור, כיריים ואפילו מדיח כלים".

"למה אתה מתכוון? אני מסביר לך
שאין לי אגורה מיותרת", התבלבל
האברך.

"הבנתי, זה לא עולה לך אגורה..."

כך סידרו מן השמים מטבח ליששכר
- היישר מביתו של זבולון. אכן, "שָׁמַח
זְבוּלוֹן בְּצֵאתָהּ וַיִּשְׂשַׁכֶּר בְּאֵהָלָיִךְ" (דברים
לג, יח).

בחריצות ובזריזות, עיצב מטבח
מושלם והחל לבצע את ההזמנות.
כמובן, הוא בחר בחומרי גלם
איכותיים ומשובחים: שיש, קרמיקה,
ארזות, פורמייקו, צירים, ברזים,
כיורים, מכשירי חשמל - הכל
מהחברות הטובות ביותר בשוק.

לאחר חודש לערך, הוא מקבל טלפון
מהמיליונר: "סטופ! תעצור את
העבודה".

"מה קרה? עכשיו לעצור? כבר קניתי
הכול! הפועלים התחילו לפרק את
המטבח הישן!"

"לא מעניין אותי. אתה יכול לזרוק
הכול או לתת למי שאתה רוצה.
נכנסתי כאן לתערוכה באירופה. אני
מזמין כאן הכל והם ישלחו לי לארץ
ויבצעו את ההתקנה".

הלם. מה הוא עושה עכשיו? נזק כספי
אומנם לא נגרם לו כי הוא את
משכורתו כבר קיבל, אבל מה יהיה על
כל רכישות שכבר בוצעו והגיעו? הוא

חיי הנצח

מאצבעותיו. כמה רסיסים חדרו
לגבו ונותרו שם עד יום מותו.

הוא הגיע לארץ חסר-כל, ועבד
בעבודות קשות. בשום פנים ואופן
לא הסכים לקבל תקציבים בשל
אחוזי הנכות שהיו לו, באמרו
תמיד: "הגענו לארץ הקדושה, וזה
שוה הכל. מה שיתנו לי לעשות פה
בארצנו הקדושה, אני מוכן לעשות".
היה בז לכסף. כל מה שהרויח היה
מביא לאמי ע"ה ואומר לה: "קחי,
זה כסף שלך, ואם את רוצה שאקנה
דבר-מה, תביאי לי קצת מהכסף
הזה..."



היה ראש וראשון לכל דבר
שבקדושה. אפילו שהגיע הביתה
עייף ורצוץ מהעבודות הקשות
שעבד, למחרת בבוקר היה הראשון
בבית הכנסת!

קודם התפלה היה אומר תהלים
וקורא את הזוהר הקדוש, ואחר כך

בתאריך י"ג בטבת תשנ"ו, נפטר מר
אבי, רבי דוד אלכזר בין איזה זצ"ל.
הוא היה דוגמא ומופת ליהודי שחי
בעולם הזה חיי נצח.

הוא נולד במרוקו ועבר שם תלאות
רבות. בקושי רב היינו מצליחים
לדלות ממנו פרטים על האירועים
שעבר בצעירותו. תמיד היה אומר:
"זה היה בעבר, עכשיו צריך להסתכל
על ההווה".

במרוקו היה אבי זצ"ל עשיר. היו
לו שטחי מרעה גדולים ופועלים
ערביים שהיו עושים את כל
העבודה. הם היו מביאים לו סחורה,
והוא היה מוכרה.

היתה לו גם חנות גדולה של בדים,
ורגיל היה ללבוש בגדים מכובדים,
כמנהג העשירים שם.

אך בכוא העת, עזב הכל ועלה
לארץ ישראל. הגויים שהיו צרי עין
בהצלחתו, טמנו פצצה בחנותו. הוא
נפצע בהתפוצצות, ונקטעו כמה

לותר על תפילה במנין. התשוקה שהיתה לו לקיים מצוות וזריזותו בקיומן, היתה דבר מפליא.

הוא היה מאותם אנשים נדירים שחיו כאן בעולם חיי נצח, יהודים מדור קודם, עליהם אפשר לומר את דברי הכתוב בתהלים (טו, ג):
 "לְקַדְּוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה."

יהי רצון שנזכה להידבק במידות יקרות אלו, ונראה בישועת ישראל בביאת משיח צדקנו ובבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

מתחיל את התפילה מראשיתה. בתחילה לא היה לו מפתח לבית הכנסת. הוא היה עומד בחוץ וממתין לגבאי, בקיץ ובחורף, בחום ובקור, מקיים את הפסוק (תהלים נה, טו):
 "בְּבֵית אֱלֹקִים נִהְלַךְ בְּרַגְשׁוֹ" - 'ברגש', ראשי תבות - ברד, רוח, גשם, שלג. רק לאחר תקופה, נתן לו הגבאי מפתח, כדי שיפתח את בית הכנסת.

בשעה אחת בצהרים כבר היה מתכונן לתפלת מנחה. לא היה מוכן



ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א



למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!



להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה